

Бекітемін:

«Болашақ» МДҰ

менгерушісі:

Жетенова Н.Н

«01» наурыз 2024 жыл

2024 жылдың наурыз айына (01.03.2024) арналған

педагог-психологтың циклограммасы I- АПТА

Апта күндері	Уақыты	Жүргізілетін жұмыстар
Жұма	08.30-09.00	«Баланың тілі қалай дамиды»
	09.00-12.00	
Консультациялық	12.00-13.00	Педагогтар Құжаттармен жұмыс

Анықтама

Қатысушылар: Педагогтар

Уақыты: 01.03.2024

Сауы: 5

Қатысқандар: 5

Тақырыбы: «Баланың тілі қалай дамиды»

Педагогтарға кеңес

Тіл – адамдардың әлеуметтік қатынасының ең маңызды факторы. Ол адамдардың өміріндегі барлық әсер етулерді біріктіретін элементті болып табылады. Ойлау мен тілдің қарым-қатынасы ерекше ілтипат талап етеді. Тіл – ойдың тікелей шындығы. Бала өз анализаторлары арқылы айналадағы заттарды тани бастайды. Сөз сенсор жолымен табылған ұсыныстарды бекітеді.

Баланың лингвистикалық дамуы сенсорлықпен тығыз байланысты. Бала сыртқы сезімдер органымен қабылдаған нәрселерді бірінші есіне түсіреді. Бала әлі сөзді заттан айыра алмайды. Сондықтан әр сөздің заттық таңбалануын есте сақтау үшін, естудің маңызы зор. Тіл көрнекі, әсерлі жолмен дамиды, сондықтан сөз бен затты адамның қабылдауына бір уақытта ұсыну керек.

Нақты әлемсіз тіл дами алмайды. Баланың тілі дамуы үшін балалардың айналасында өздері көре алатын, салыстыратын, ойын және еңбекте үйренетін заттар болуы керек. Бақылау нәтижелерін сөзбен қамтып көрсету керек. Заттардың дұрыс қабылдануы баланың дамуына өте маңызды.

Сенсорлық даму мен сөйлеу қабілетінің дамуы ұсақ бірлікте жүреді. Баланың сөйлеуінің дамуынан сезім мүшелерінің дамуын бөлуге болмайды. Заттардың дұрыс қабылдануы баланың бас зерделі жұмысы болып табылады.

Сөз баланың есінде сақталуы үшін, оны қабылдау үшін дыбысталуын меңгеру үшін сөздерді жиі қайталауы керек. Сол кезде бала сөз бен затты байланыстырып, атаулары мен қолдануын есте сақтайды. Баланың әңгімелесушілері балалар және ересектер болуы керек. Бала өз құрдастарының ортасында ойнауына көңіл бөлу керек, балаларға кең қатынасу мүмкіндігін беру керек. Бұл сөздік қорын жетілдіру мен тілін дамытудың маңызды жолы болып табылады. Тіл саласындағы дербестік ойында және ойын арқылы еңбекте осылай айқын және қызық айқындалады. Баланы қоршаған әлем – күн сайынғы тұрмыстық заттар, адамдар, жануарлар, суреттер, ойыншықтар, табиғат – баланың әлемді қабылдауын кеңейтеді және олардың тілін дамыту үшін үздіксіз беріліп жатқан ақпаратты қолдануға

алып келеді. Әсіресе талантты баланың өнерінің өнімдері тілдің дамуына пайдасына тигізеді. Мысалы, бала сурет салады, мүсін дейді, құрастырады, ұстайды, орнатады. Ол сөзбен жеткізе алмайтынын, ішкі сезімдерін өнері арқылы көрсетуге мүмкіндік алады. Көрнекілік балалардың қабылдауын құрастыруға негізгі құрал болса да, жалғыз жолы болып табылады. Іске асыратын істері мен заттармен байланысын сезінуінен айыру балалардың үйренуінде ескерілуі керек. Оны отбасы мүшелері және балабақша қызметкерлері ұмытпау керек.

Біз баланың дамуын тәртіпсіздіктен арашалауымыз керек. Кемеліне жетпеген және көп жайттарды түсінбейтін баланы заттармен таныстыру барысында бастапқы әсерлері дәл, дұрыс болатындығын бақылап, солай болуына мүмкіндік туғызу керек.

Қорытындысы:

Педагогтарға «Баланың тілі қалай дамиды» тақырыбында кеңес берілді. Барлық педагогтар кеңесті мұқит тыңдады. Өз ойларымен де бөлісті.

Зерттеуші: Педагог-психолог:

Жаркынбаева Б.М

«Баланың тілі қалай дамиды»

Тіл – адамдардың әлеуметтік қатынасының ең маңызды факторы. Ол адамдардың өміріндегі барлық әсер етулерді біріктіретін элементті болып табылады. Ойлау мен тілдің қарым-қатынасы ерекше ілтипат талап етеді. Тіл – ойдың тікелей шындығы. Бала өз анализаторлары арқылы айналадағы заттарды тани бастайды. Сөз сенсор жолымен табылған ұсыныстарды бекітеді.

Баланың лингвистикалық дамуы сенсорлықпен тығыз байланысты. Бала сыртқы сезімдер органымен қабылдаған нәрселерді бірінші есіне түсіреді. Бала әлі сөзді заттан айыра алмайды. Сондықтан әр сөздің заттық таңбалануын есте сақтау үшін, естудің маңызы зор. Тіл көрнекі, әсерлі жолмен дамиды, сондықтан сөз бен затты адамның қабылдауына бір уақытта ұсыну керек.

Нақты әлемсіз тіл дами алмайды. Баланың тілі дамуы үшін балалардың айналасында өздері көре алатын, салыстыратын, ойын және еңбекте үйренетін заттар болуы керек. Бақылау нәтижелерін сөзбен қамтып көрсету керек. Заттардың дұрыс қабылдануы баланың дамуына өте маңызды.

Сенсорлық даму мен сөйлеу қабілетінің дамуы ұсақ бірлікте жүреді. Баланың сөйлеуінің дамуынан сезім мүшелерінің дамуын бөлуге болмайды. Заттардың дұрыс қабылдануы баланың бас зерделі жұмысы болып табылады.

Сөз баланың есінде сақталуы үшін, оны қабылдау үшін дыбысталуын меңгеру үшін сөздерді жиі қайталауы керек. Сол кезде бала сөз бен затты байланыстырып, атаулары мен қолдануын есте сақтайды. Баланың әңгімелесушілері балалар және ересектер болуы керек. Бала өз құрдастарының ортасында ойнауына көңіл бөлу керек, балаларға кең қатынасу мүмкіндігін беру керек. Бұл сөздік қорын жетілдіру мен тілін дамытудың маңызды жолы болып табылады. Тіл саласындағы дербестік ойында және ойын арқылы еңбекте осылай айқын және қызық айқындалады. Баланы қоршаған әлем – күн сайынғы тұрмыстық заттар, адамдар, жануарлар, суреттер, ойыншықтар, табиғат – баланың әлемді қабылдауын кеңейтеді және олардың тілін дамыту үшін үздіксіз беріліп жатқан ақпаратты қолдануға алып келеді. Әсіресе талантты баланың өнерінің өнімдері тілдің дамуына пайдасына тигізеді. Мысалы, бала сурет салады, мүсін дейді, құрастырады, ұстайды, орнатады. Ол сөзбен жеткізе алмайтынын, ішкі сезімдерін өнері арқылы көрсетуге мүмкіндік алады. Көрнекілік балалардың қабылдауын құрастыруға негізгі құрал болса да, жалғыз жолы болып табылады. Іске асыратын істері мен заттармен байланысын сезінуінен айыру балалардың үйренуінде ескерілуі керек. Оны отбасы мүшелері және балабақша қызметкерлері ұмытпауы керек.

Біз баланың дамуын тәртіпсіздіктен аршылуымыз керек. Кемеліне жетпеген және көп жайттарды түсінбейтін баланы заттармен таныстыру барысында бастапқы әсерлері дәл, дұрыс болғысына бақылап, солай болуына мүмкіндік туғызу керек.

2024 жылдың наурыз айына (04.03-07.03) арналған

педагог-психологтың циклограммасы II- АПТА

Апта күндері	Уақыты	Жүргізілетін жұмыстар
Дүйсенбі	08.30-09.00	Құм терапиясы
Түзету дамытушылық	09.00-12.00	Ортаңғы топ(3жас)
	12.00-13.00	Құжаттармен жұмыс
Сейсенбі	08.30-09.00	«Жоғалған ойыншықты тап» ойыны
Психологиялық ағарту	09.00-12.00	Ересек топ (4 жас)
	12.00-13.00	Құжаттармен жұмыс
Сәрсенбі	08.30-09.00	«Бала тілін дамытудағы ата-ананың рөлі»
Консультация	09.00-12.00	Ата аналар
	12.00-13.00	Құжаттармен жұмыс
Бейсенбі	08.30-09.00	«Қалқан мен семсер» ойыны
Психологиялық ағарту	09.00-12.00	Ересек топ (4жас)
	12.00-13.00	Құжаттармен жұмыс

Хаттама

Топтың аты: Ортаңғы топ
Тексерілген күні: 04.03.2024
Балалар саны: 25
Қатысканы: 9
Әдістеме: «Күм терапиясы»

Ойынның мақсаты:

Балаларға табиғат жайында ұғым бере отырып, дүниетанымын қалыптастырудың жолдары мен әдістерін анықтау.
Күм үстіндегі шығармашылық қабілеттерін дамыту.
Күм ойын терапиясы арқылы баланың өзін-өзі жетілдіруіне жағдай жасау.

Міндеттері:

Табиғат тазалығын сақтау дағдылары мен қамқорлық көзқарасты қалыптастыру;
Экологиялық мәдениетін жетілдіру;
Балаларды табиғатқа етене жақындастыру, тартымды объектілермен кездесуге құлшынуға және қуануға тәрбиелеу;
Күммен ойналатын ойындар - бұл баланың табиғи белсенділігін көрсетеді.
Балалардың бір-бірімен қарым-қатынасы да осы күмде басталады
Ойын арқылы бала қиындықты және білуді үйренеді, қорқыныш, ұялшақтық сезімнен арылып, өмірді танып біледі
Күмнен түрлі мүсіндер жасау арқылы бала өзінің ішкі жан дүниесін, қобалжуын, қорқыныш сезімін бере алады.

Қорытындысы:

Ортаңғы тобына «Күм терапиясы» жұмыс жүргізілді. Балалар ойынға жақсы араласты. Күммен ойнай отырып бала өзін бір керемет сиқыршыдай сезінді. Күмнің тағы бір ерекшелігі бала күмнен жасаған заттарын бұзып, қайтадан жасай алады. Балалардың шығармашылығы жақсы дамыған.

Хаттама

Зерттеуші топ: Ересек тобы

Зерттеу уақыты: 05.03.2024

Балалар саны: 25

Қатысқандар: 9

Ойын: «Жоғалған ойыншықты тап» ойыны

Мақсаты:

Ойын ес пен зейінді, назар аудару білу іскерлігін дамытуға бағытталған.

Нұсқауы:

Балалардың алдында үстелдің үстінде бірнеше ойыншықтар тұрады. Балалар бірнеше минут сол ойыншықтарға қарап, содан кейін теріс қарап тұрады. Сол кезде психолог ойыншықтардың біреуін тығып қояды, ал балалар сол ойыншықты табу керек. Егер жауап дұрыс болса, онда ойыншылар рөлдерімен ауысады.

Қорытындысы:

Барлық балалар қызыға ойнады. Ойын барысында балалардың ес пен зейінді, назар аудару білуі іскерлігін дамыта білді. Сонымен бірге балалар жылдам, шапшаң қозғала біледі.

Анықтама

Қатысушылар: Ата-аналар

Уақыты: 06.03.2024

Саны: 25

Қатысқандар: 18

Тақырыбы: «Бала тілін дамытудағы ата-ананың рөлі»

Ата-аналарға кеңес

Балалардың ата-аналарымен тілдік қатынасын дамыту. Қажетті ақпаратты түрлі жолдармен жеткізуге үйрету: ым, кимыл, вокал, былдыр сөздер және т.б. Баланы қарым-қатынас жасауда ым-ишараны қолданудан сөз бен буындарды қолдануға көшуге ынталандыру. Балаларды (1 жас 2 ай – 1 жас 4 ай) былдырды белсенді қолданып, былдыр сөздерді айта білуге ынталандыру. Жиі еститін дыбыстар мен сөздерге еліктеуді жетілдіру, таңдану, қуаныш, наразылық, өкіну және т.б. дауыс сазын білдіретін дыбыстар мен сөздерді айту. Сөздік қорды туыс адамдардың атауын (ата, әже, әке, ана, тәте, т.б.), таныс заттар мен ойыншықтарды (шыныаяқ, кереует, үстел, қонжық, қуыршақ және т.б.), кейбір тағам түрлерін (ботка, сүт), кимылдарды (ал, тұр, жібер, т.б.) білдіретін сөздермен толықтыру.

1 жас 6 айға қарай таныс заттарды (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ) түсіне, өлшеміне, пішініне қарамастан тауып, атай білуге үйрету. Ересектердің сөздерін тыңдауға, «Бұл не?», «Не істеді?» сұрақтарына жауап беруге, сұрақ қоя білуге, жеңіл тапсырмаларды орындай білуге, болмайды, рұқсат сөздерін түсініп, дұрыс әрекет жасауға тәрбиелеу. Балалардың ынталық және жауап беру тілін дамыту. 1 жас 6 айға қарай екі сөзден құралған сөйлемдерді айта білуге ынталандыру. Ересектердің сөйлеген сөздеріне еліктеу арқылы жеке сөздер мен тіркестерді жаңғырта білуді, ән, өлең, тақпақтарды тыңдай отырып, жекелеген сөздерді дауыстап және әндетіп айту. Сөздік қордағы сөздерді қолдануға үйрету, заттар мен іс-әрекеттерді білдіретін жаңа сөздерді енгізу, былдыр сөздер мен дыбыстарға еліктеуді біртіндеп тілдік формамен ауыстыру, пассив сөздік қордағы сөздерді қолдануға үйрету. Қоршаған ортамен қарым-қатынасты реттеуге және тілектерін білдіруге қажетті сөздерді (алғым келеді, берші, жібер, ары жылжы), кейбір еңбек әрекеттерін (сыпыру, жуу, үтіктеу және т.б.) дұрыс атай білуді қалыптастыру. Балаларды кейбір есім сөздерді (мен, біз, сен, маған), үстеуді (онда, сонда), сын есімдерді (үлкен, кіші, жақсы, жаман, дәмді) және қосымшаларды дұрыс қолдануға үйрету. Зат есімнің көпше түрін, септікті, етістіктің бұйрық райын, етістіктің өткен шағын осы және келер шақтармен бірге қолдануды қалыптастыру.

Жыл аяғына қарай баланың белсенді сөздік қоры 300 сөзге дейін жетеді. Заттарды ерекше белгілеріне қарай жалпылап қана қоймай, оларды атай білуді (қуыршақтар, доптар, машиналар және т.б.) үйрету. Ана тілінің

грамматикалық ерекшеліктеріне қарай сөйлемдерді дұрыс құруды үйрету. 1 жас 6 айдан бастап 1 жас 9 айға дейін заттар мен әрекеттерді жеке сөздермен және екі сөзден тұратын сөйлемдермен айтуға ынталандыру. 1 жас 10 айдан бастап сын есімдер мен үстеулерді қолданып 3-4 сөзден құралған сөйлемдерді айта білуге үйрету. Тілді қоршаған ортамен қарым-қатынас құралы ретінде дамыту. Диалогты тілді дамытуға әсер ететін қарым-қатынас жағдаяттарын құру, баланы түрлі себептермен ересектерге және балаларға өтінішін білдіруге ынталандыру, сұрақтар қоя білу, өз тілектерін, өтініштерін білдіре алуға, көрген-білгені жайлы бірнеше сөзбен айта білуін қалыптастыру.

Айналасындағы адамдардың сөзін мұқият тыңдау қабілеттерін дамыту, сөз түріндегі талаптарын орындау. Таныс заттар жөнінде қойылған сұрақтарға сөзбен немесе сөз тіркесімен жауап бере білуге үйрету («Бұл не?» – «Бұл қуыршақ»; «Арбада не бар?» – «Қуыршақ»; «Көрпе неге керек?» – «Қуыршаққа»; «Әнуар енді не істейді?» – «Ұйықтайды (серуендейді, тамақ жейді, ойнайды)»). Өз өтінішін сөзбен және қысқа сөйлеммен білдіруге, тапсырманы мұқият тыңдап, басқа адамға жеткізе білуге (шақыру, көмегін ұсыну, тәрбиешіге беру үшін баланың күтушіден керек затты сұрауы және т.б.) үйрету. Сөйлеу тілінің дұрыс үлгісін бере отырып, балалардың ана тілінің грамматикалық ерекшеліктеріне сәйкес сөйлем құруын бақылау, дыбыстарды дұрыс айтуға мүмкіндік туғызу. Дауысты а, у, и, о және дауыссыз м, б, п, т, д, н дыбыстарын анық айта білуге үйретуді жалғастыру. Жыл соңында бағдарламалық материалдарды меңгеру нәтижесінде балалар: — бөлмедегі және даладағы заттар (бақшада, аулада, көшеде), кейбір жануарлар мен олардың қимылдарын, ойыншықтарды; — заттардың белгілері, күйі, орналасқан орнын; — айналадағы адамдардың жасы мен жынысына сәйкес дене жай-күйі, мезгілдік және сандық қарым-қатынастарды атауды; — ересектерді мұқият тыңдау, топта өзін-өзі ұстау немесе басқа балалармен қарым-қатынасы туралы нұсқауларын орындауды; — екі-үш қимылдан тұратын жеңіл тапсырмаларды орындауды; — сюжетті суреттер бойынша үлкендердің шағын әнгімелерін түсінуді; — ересектердің сөздеріне еліктеп, кейбір еңбек әрекеттерін дұрыс атап, айналасындағы адамдармен қарым-қатынасты ретке келтіріп және тілектерін білдіруге байланысты сөздерді қолдануды; — кейбір есімдіктер (мен, біз, сен, маған) мен үстеуді (онда, сонда), сын есімдерді (үлкен, кіші, жақсы, жаман, дәмді) қолдануды; — 300-ге дейін сөзді; -заттарды айрықша белгілеріне қарай жалпылап, атауды; — ана тілінің грамматикалық ерекшеліктеріне қарай сөйлемдерді дұрыс құруды; — таныс заттар туралы сұрақтарға бір сөзбен немесе сөз тіркесімен жауап беруді; — өз өтінішін сөзбен немесе сөз тіркестерімен білдіруді, тапсырманы мұқият тыңдап, басқа адамға жеткізуді; — дауысты а, у, и, о және дауыссыз м, б, п, т, д, н дыбыстарын анық айта білуі тиіс.

3-4 жасар балалар үшін 1. Баланың сөздер мен дыбыстарды дұрыс айтуға әзірлігін дамыту. 2. Сөздік қорын байытып, сөйлеу барысында қолдану. 3. Тілдің грамматикасын дұрыс сақтау дағдысын қалыптастыру. 4. Өз ойларын

дұрыс, қысқаша жеткізе білу дағдылырын қалыптастыру. 5. Мектепке дейінгі кіші жастағы баланың қызығушылығын халық ауыз әдебиетіне баулу. 6. Қарым-қатынас мәдениетінің қарапайым дағдыларын дамыту. Байланыстырып сөйлеу Сөзді тыңдап және оны түсіну, әңгімеге араласып, өзіне қойылған сұрақтарға жауап беріп, өзін қызықтырған сұрақтарды сұрауға үйрету. Тәрбиешінің көмегімен ойыншық туралы, сурет бойынша 2-3 сөзден тұратын қысқаша әңгіме құрау. Балаларға таныс әдеби шығармалар мен ертегілердің үзінділерін драмалауға қатыстыру. — барлық дауысты және дауыссыз дыбыстарды айтуды; — сөздерді көпше және жекеше түрге қоюды; септік жалғауын қолданып сөз бен сөздің арасын байланыстыруды; — бірінғай мүшелі сөйлемдерді қолдануды; — сұрақтарға жауап беруді; — тәрбиешінің ойыншық жайлы және сурет бойынша құрастырған нұсқасына сәйкес әңгімені қайталауды; — өздеріне таныс әдеби шығармалардан және ертегілерден үзінділерді драмалауға қатыса білуі тиіс. Тіл үйрету барысында әрбір сабақта ойын түрлерін және өзара сөйлесу үлгілерін қолданған дұрыс. Сабақ барысында ойын элементтерін дидактикалық материал ретінде пайдаланудың пайдасы бар. Ойын арқылы баланың бойына адамгершілік қасиеттерін, өмірге құштарлығын қалыптастыруға болады.

Қорытындысы:

Педагогтарға «Бала тілін дамытудағы ата-ананың рөлі» тақырыбында кеңес берілді. Барлық ата-аналар кеңесті мұқит тыңдады. Өз ойларымен де бөлісті.

«Бала тілін дамытудағы ата-ананың рөлі»

Балалардың ата-аналарымен тілдік қатынасын дамыту. Қажетті ақпаратты түрлі жолдармен жеткізуге үйрету: ым, кимыл, вокал, былдыр сөздер және т.б. Баланы қарым-қатынас жасауда ым-ишараны қолданудан сөз бен буындарды қолдануға көшуге ынталандыру. Балаларды (1 жас 2 ай – 1 жас 4 ай) былдырды белсенді қолданып, былдыр сөздерді айта білуге ынталандыру. Жиі еститін дыбыстар мен сөздерге еліктеуді жетілдіру, таңдану, қуаныш, наразылық, өкіну және т.б. дауыс сазын білдіретін дыбыстар мен сөздерді айту. Сөздік қорды туыс адамдардың атауын (ата, әже, әке, ана, тәте, т.б.), таныс заттар мен ойыншықтарды (шыныаяқ, кереует, үстел, қонжық, қуыршақ және т.б.), кейбір тағам түрлерін (ботқа, сүт), кимылдарды (ал, тұр, жібер, т.б.) білдіретін сөздермен толықтыру. 1 жас 6 айға қарай таныс заттарды (киім, жиһаз, ыдыс-аяқ) түсіне, өлшеміне, пішініне карамастан тауып, атай білуге үйрету. Ересектердің сөздерін тыңдауға, «Бұл не?», «Не істеді?» сұрақтарына жауап беруге, сұрақ қоя білуге, жеңіл тапсырмаларды орындай білуге, болмайды, рұқсат сөздерін түсініп, дұрыс әрекет жасауға тәрбиелеу. Балалардың ынталық және жауап беру тілін дамыту. 1 жас 6 айға қарай екі сөзден құралған сөйлемдерді айта білуге ынталандыру. Ересектердің сөйлеген сөздеріне еліктеу арқылы жеке сөздер мен тіркестерді жаңғырта білуді, ән, өлең, тақпақтарды тыңдай отырып, жекелеген сөздерді дауыстап және әндетіп айту. Сөздік қордағы сөздерді қолдануға үйрету, заттар мен іс-әрекеттерді білдіретін жаңа сөздерді енгізу, былдыр сөздер мен дыбыстарға еліктеуді біртіндеп тілдік формамен ауыстыру, пассив сөздік қордағы сөздерді қолдануға үйрету. Қоршаған ортамен қарым-қатынасты реттеуге және тілектерін білдіруге қажетті сөздерді (алғым келеді, берші, жібер, ары жылжы), кейбір еңбек әрекеттерін (сыпыру, жуу, үтіктеу және т.б.) дұрыс атай білуді қалыптастыру. Балаларды кейбір есім сөздерді (мен, біз, сен, маған), үстеуді (онда, сонда), сын есімдерді (үлкен, кіші, жақсы, жаман, дәмді) және қосымшаларды дұрыс қолдануға үйрету. Зат есімнің көпше түрін, септікті, етістіктің бұйрық райын, етістіктің өткен шағын осы және келер шақтармен бірге қолдануды қалыптастыру.

Жыл аяғына қарай баланың белсенді сөздік қоры 300 сөзге дейін жетеді. Заттарды ерекше белгілеріне қарай жалпылап қана қоймай, оларды атай білуді (қуыршақтар, донтар, машиналар және т.б.) үйрету. Ана тілінің грамматикалық ерекшеліктеріне қарай сөйлемдерді дұрыс құруды үйрету. 1 жас 6 айдан бастап 1 жас 9 айға дейін заттар мен әрекеттерді жеке сөздермен және екі сөзден тұратын сөйлемдермен айтуға ынталандыру. 1 жас 10 айдан бастап сын есімдер мен үстеулерді қолданып 3-4 сөзден құралған сөйлемдерді айта білуге үйрету. Тілді қоршаған ортамен қарым-қатынас құралы ретінде дамыту. Диалогты тілді дамытуға әсер ететін қарым-қатынас жағдаяттарын құру, баланы түрлі себептермен ересектерге және балаларға өтінішін білдіруге ынталандыру, сұрақтар қоя білу, өз тілектерін, өтініштерін

білдіре алуға, көрген-білгені жайлы бірнеше сөзбен айта білуін қалыптастыру.

Айналасындағы адамдардың сөзін мұқият тыңдау қабілеттерін дамыту, сөз түріндегі талаптарын орындау. Таныс заттар жөнінде қойылған сұрақтарға сөзбен немесе сөз тіркесімен жауап бере білуге үйрету («Бұл не?» – «Бұл қуыршақ»; «Арбада не бар?» – «Қуыршақ»; «Көрпе неге керек?» – «Қуыршаққа»; «Әнуар енді не істейді?» – «Ұйықтайды (серуендейді, тамақ жейді, ойнайды)»). Өз өтінішін сөзбен және қысқа сөйлеммен білдіруге, тапсырманы мұқият тыңдап, басқа адамға жеткізе білуге (шакыру, көмегін ұсыну, тәрбиешіге беру үшін баланың күтушіден керек затты сұрауы және т.б.) үйрету. Сөйлеу тілінің дұрыс үлгісін бере отырып, балалардың ана тілінің грамматикалық ерекшеліктеріне сәйкес сөйлем құруын бақылау, дыбыстарды дұрыс айтуға мүмкіндік туғызу. Дауысты а, у, и, о және дауыссыз м, б, п, т, д, н дыбыстарын анық айта білуге үйретуді жалғастыру. Жыл соңында бағдарламалық материалдарды меңгеру нәтижесінде балалар: — бөлмедегі және далалағы заттар (бақшада, аулада, көшеде), кейбір жануарлар мен олардың қимылдарын, ойыншықтарды; — заттардың белгілері, күйі, орналасқан орнын; — айналадағы адамдардың жасы мен жынысына сәйкес дене жай-күйі, мезгілдік және сандық қарым-қатынастарды атауды; — ересектерді мұқият тыңдау, топта өзін-өзі ұстау немесе басқа балалармен қарым-қатынасы туралы нұсқауларын орындауды; — екі-үш қимылдан тұратын жеңіл тапсырмаларды орындауды; — сюжетті суреттер бойынша үлкендердің шағын әңгімелерін түсінуді; — ересектердің сөздеріне еліктеп, кейбір еңбек әрекеттерін дұрыс атап, айналасындағы адамдармен қарым-қатынасты ретке келтіріп және тілектерін білдіруге байланысты сөздерді қолдануды; — кейбір есімдіктер (мен, біз, сен, маған) мен үстеуді (онда, сонда), сын есімдерді (үлкен, кіші, жақсы, жаман, дәмді) қолдануды; — 300-ге дейін сөзді; -заттарды айрықша белгілеріне қарай жалпылап, атауды; — ана тілінің грамматикалық ерекшеліктеріне қарай сөйлемдерді дұрыс құруды; — таныс заттар туралы сұрақтарға бір сөзбен немесе сөз тіркесімен жауап беруді; — өз өтінішін сөзбен немесе сөз тіркестерімен білдіруді, тапсырманы мұқият тыңдап, басқа адамға жеткізуді; — дауысты а, у, и, о және дауыссыз м, б, п, т, д, н дыбыстарын анық айта білуі тиіс.

3-4 жасар балалар үшін 1. Баланың сөздер мен дыбыстарды дұрыс айтуға әзірлігін дамыту. 2. Сөздік қорын байытып, сөйлеу барысында қолдану. 3. Тілдің грамматикасын дұрыс сақтау дағдысын қалыптастыру. 4. Өз ойларын дұрыс, қысқаша жеткізе білу дағдыларын қалыптастыру. 5. Мектепке дейінгі кіші жастағы баланың қызығушылығын халық ауыз әдебиетіне баулу. 6. Қарым-қатынас мәдениетінің қарапайым дағдыларын дамыту. Байланыстырып сөйлеу Сөзді тыңдап және оны түсіну, әңгімеге араласып, өзіне қойылған сұрақтарға жауап беріп, өзін қызықтырған сұрақтарды сұрауға үйрету. Тәрбиешінің көмегімен ойыншық туралы, сурет бойынша 2-3 сөзден тұратын қысқаша әңгіме құрау. Балаларға таныс әдеби шығармалар мен ертегілердің үзінділерін драмалауға қатыстыру. — барлық дауысты және

арыссыз дыбыстарды айтууды; — сөздерді көпше және жекеше түрге аюуды; септік жалғауын колданып сөз бен сөздің арасын байланыстыруды; — бірыңғай мүшесіз сөйлемдерді колдануды; — сұрақтарға жауап беруді; — тәрбиешілік ойыншық жайлы және сурет бойынша құрастырған нұсқасын сайлас мүшесін қайталауды; — өздеріне таныс әдеби шығармалардың және ертегілерден үнділерді драмалауға қатыса білуі тиіс. Пәл үйрету барысында әрбір сабақта ойын түрлерін және өзара сөйлесу үлгілерін қолданған дұрыс. Сабақ барысында ойын элементтерін дидактикалық материал ретінде пайдаланудың пайдасы бар. Ойын арқылы баланың бойына адамгершілік қасиеттерін, өмірге құстарлығын қалыптастыруға болады.

Хаттама

Зерттеуші топ: Ересек топ

Зерттеу уақыты: 07.03.2024

Балалар саны: 25

Қатысқандар: 9

Ойын: «Қалқан мен семсер» ойыны

Максаты:

Агрессиядан арылту, эмоциялық шиеленісті алу.

Ойын барысы:

Психолог қалқанды ұстап тұрады, балалар оны доппен ұрады.

Қорытындысы:

Барлық балалар қызыға ойнады. Ойын барысында балалар эмоцияларын доп арқылы шығара алды.

Матрица компетенций выпускников III курса

Информационно-коммуникационные технологии III курса

Курс	Семестр	Курсовые проекты
III	1 семестр	Системный анализ
	2 семестр	Системный анализ
	3 семестр	Системный анализ
III	1 семестр	Системный анализ
	2 семестр	Системный анализ
	3 семестр	Системный анализ
III	1 семестр	Системный анализ
	2 семестр	Системный анализ
	3 семестр	Системный анализ
III	1 семестр	Системный анализ
	2 семестр	Системный анализ
	3 семестр	Системный анализ
III	1 семестр	Системный анализ
	2 семестр	Системный анализ
	3 семестр	Системный анализ

Хаттама

Зерттеуші топ: Ересек тобы

Зерттеу уақыты: 11.03.2024

Балалар саны: 25

Қатысқандар: 8

Ойын: «Суреттерді аяқтайық» ойыны

Мақсаты: Балалардың логикалық ойлауын, көру арқылы есте сақтауын, ойша жұмыс істей білуін дамыту.

Алдын-ала тактаға мысықтың және қоянның құлақтары салынған плакат ілініп дайындалады. Балалардың көздері шарфпен байланады да, олар кезек-кезекпен шығып, бірі денесін, бірі басын, бірі аяғын салады, осылайша жалғаса береді.

Қорытындысы:

Барлық балалар қызыға ойнады. Ойын барысында балалар эмоцияларын доп арқылы шығара алды.

Хаттама

Топтың аты: Ересек топ
Тексерілген күні: 12.03.2024
Балалар саны: 25
Қатысқаны: 7
Әдістеме: «Суретте не жетіспейді»

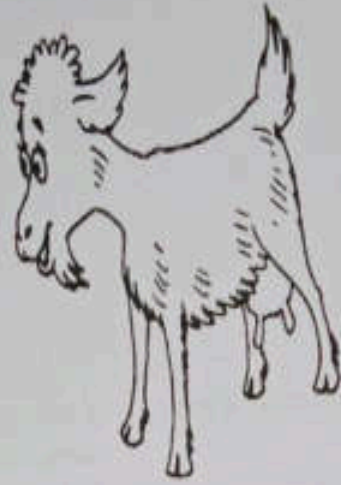
Ойынның мақсаты:

Балалардың ойлау қабілетін дамыту

Қолдану тәсілі: Суретке дұрыстап қарап, оларға не жетіспейтінің ата.
Суретті салып аяқта.

Қорытындысы:

Балалардың шығармашылығы, ойлау қабілеті жақсы дамыған.

Хаттама

Зерттеуші топ: Ортаңғы тобы

Зерттеу уақыты: 13.03.2024

Балалар саны: 25

Қатысқандар: 10

Ойын: «Түймелер» ойыны

Мақсаты:

Баланың танымдық белсенділігін ояту, зейінін және ес процесін дамыту.

Ойын барысы:

Әрбір ойнаушының алдында бір-бірден түймелер жиынтығы және ойын алаңы болады. Ойын алаңы тор көзге бөлінген төртбұрыштан тұрады. Төртбұрыштың ішінде тор көздер неғұрлым көп болса және неғұрлым түймелер көбірек пайдаланылса, соғұрлым ойын күрделі болады. Ойын төрт тор көзден тұратын ойын алаңы мен үш түймеден басталады. Бірінші ойыншы өзінің ойын алаңында үш түймені қойып шығады. Екінші ойыншы түймелердің орналасуын яғни қайсысы қайда тұрғанын есінде сақтайды, осыдан кейін бірінші ойыншы өз ойын алаңын қағазбен жауып қояды, ал екінші ойыншы өзінің түймелерінің арасынан керектерін таңдап алып өз ойын алаңында тура сондай етіп қойып шығуы қажет. Түймелер саны және ойын алаңындағы тор көздер біртіндеп кемиді.

Қорытындысы:

Барлық балалар қызыға ойнады. Ойын барысында балалар танымдық белсенділігін оятты.

Хаттама

Зерттеуші топ: Ересек тобы

Зерттеу уақыты: 14.03.2024

Балалар саны: 25

Қатысқандар: 8

Әдістеме: «Түрлі түсті доптар» ойыны

Мақсаты:

Балаларды түстерді ажыратып атай білуге дағдыландыру. Геометриялық пішіндерді ажыратып айту. Көру, есте сақтау, ойлау қабілетін тілін дамыту. Үлкен-кіші ұғымын бекіту.

Нұсқауы:

Қараңдаршы балалар бізге Қуыршақ қонаққа келіпті. Өзімен бірге түрлі-түсті, әр түрлі көлемдегі доптар ала келіпті. Қуыршақ Айнұр кел төрлет. Қараңдаршы оның себетінде бірнеше доп бар екен. Олардың көлеміде әр түрлі екен. –Балалар мына доптың түсі қандай? –Көк. –Ал мына доптың түсі қандай? –Қызыл. Қызыл доптың көлемі, көк допқа қарағанда қандай? –Қызыл доп үлкен. Дұрыс айтасындар. Ал мына доптың түсі қандай? –Сары. Доптың пішіні неге ұқсайды? –Домалаққа, дөңгелекке. Доптарды домалатсақ домалайды екен. Геометриялық пішінді көрсету. «Ұқсасын тап» ойыны. Геометриялық пішінің түсіне сай допты әкеліп кою. Түсіне қарай допты топтастыру. Енді кім Айнұр қуыршаққа арнап тақпақ айтады. Біздерде бар қуыршақ.

Бұзау қозы құлыншақ.

Қуыршақтар ойнайды. 63.

Емес олар ұрыншақ.

Домала, доп домала,

Балшыққа тек жолама.

Жек көремін оынды,

Бүлдіресің қолыңды. Балалар қуыршаққа тақпақтарын айтып береді. Қуыршақ. Қандай жақсы балалар мен туралы тақпақта айтады. Менімен ойын ойнайсындар ма? Менде мынадай екі себетім бар. Мына себетке үлкен допты, мына себетке кішкентай допты салуларың керек. Ойынды өте жақсы ойнай білдіңдер. Рахмет деп қоштасады. Қуыршақпен қоштасу.

Қорытындысы:

Ересек тобына «Түрлі түсті достар» тренингін қызыға ойнады. Барлық балалар ойынға жақсы араласып, белсенділік танытып отырды. Ойын барысында балалар бір-біріне жағымды сөздер айтып, деп арқасы болды.

Хаттама

Зерттеуші топ: Балабақша қызметкерлері

Зерттеу уақыты: 15.03.2024

Балабақша қызметкер саны: 14

Қатысқандар: 13

Сауалнама тақырыбы: Суреттен не байқадыңыз? (психологиялықтест)

Мақсаты: мінез-құлқын анықтау

Суретке бір қарағанда бірден көзіңізге не түскенін байқаңыз.

Ат. Сіз өршіл адамсыз, қандай қиындық болса да барлығын басып өтіп, мақсатыңызға жетуге дайынсыз. Ол еңбек- сүйгіштік емес, өзіңізге деген сенімнің мықтылығы, әрекетіңіз бен таңдауыңызда еркіндік бар екеніңізді көрсеткіші. Сізді тағы адам деуге болады, себебі бетке алған бағытыңыздан қайтпайсыз.

Тауық. Сіздің басты қасиеттеріңіз қарсыластың алдында қорқыншы бейлемейді, бойыңызда табандылық пен жарып шығатын күш бар.

Шаян. Сіз айналаңыздағылардан сақтанып жүресіз, қорыққандықтан емес, керісінше, өзіңіз оларды ренжітіп алғыңыз келмегендіктен, сондықтан арамызда бір тосқауыл болғаны дұрыс деп ойлайсыз. Мықты қалқанның ар жағында нәзік жаратылыс жатқанын көбісі біле бермейді.

Қорытынды:

Ат:

- 1.
- 2.
- 3.

Тауық:

- 1.
- 2.
- 3.

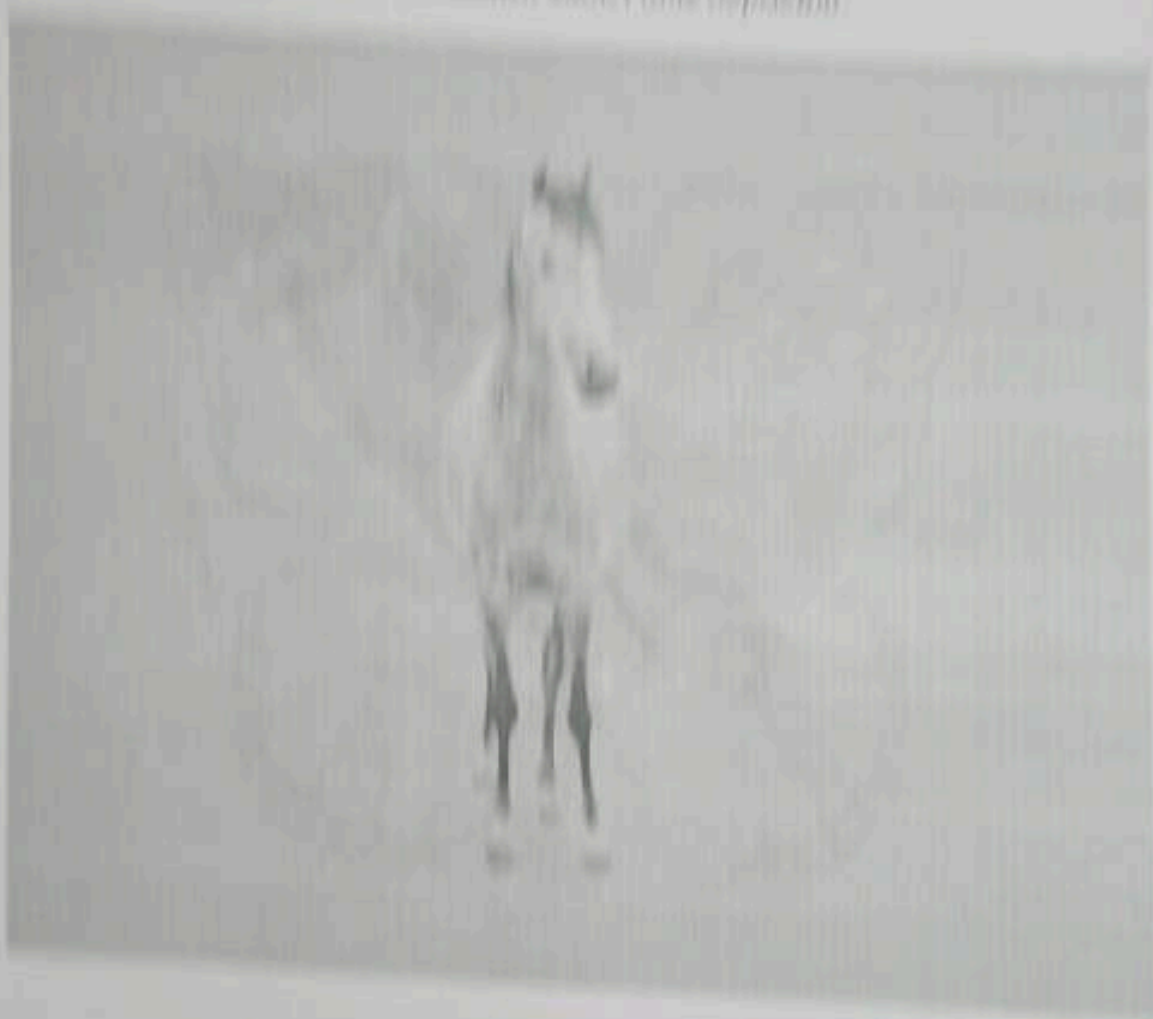
Шаян:

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
CHICAGO, ILLINOIS
1954

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
CHICAGO, ILLINOIS
1954

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
CHICAGO, ILLINOIS
1954

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
CHICAGO, ILLINOIS
1954

2024 жылдын наурыз айына (18.03-20.03) арналган
педагог-психологтын циклограммасы IV- АПТА

Апта күндері	Уақыты	Жүргізілетін жұмыстар
Дүйсенбі	08.30-09.00	«Жүгіру асоциациясы»
Психологиялық ағарту	09.00-12.00	Ересек топ(4жас)
	12.00-13.00	Құжаттармен жұмыс
Сейсенбі	08.30-09.00	Ойнап ойла
Түзету-дамытушылық	09.00-12.00	«Көбелек»
	12.00-13.00	Ортаңғы топ(3жас)
		Құжаттармен жұмыс
Сәрсенбі	08.30-09.00	«Санаймыз»
Психодиагностикалық бағыт	09.00-12.00	Ересек топ (4 жас)
	12.00-13.00	Құжаттармен жұмыс

Хаттама

Зерттеуші топ: Ересек топ

Зерттеу уақыты: 18.03.2024

Балалар саны: 25

Қатысқандар: 8

Ойын: «Жүгіру ассоциациясы» ойыны

Мақсаты:

Балалардың белсенді қиялды дамыту.

Ойын барысы:

Бірінші қатысушы кез- келген сөзді айтады. Екіншісі оған өзінің сөзін қосады үшіншісі осы екі сөзді қосып бір сөйлем құрайды. Сөйлемнің мағынасы болу керек. Содан кейін ол жаңа сөз ойлап шығарады, ал келесі қатысушы екінші және сөйлемнің үшінші сөзін байланыстырады. Тапсырманың мәні жаттығудың біртіндеп жылдамдығын қосу болып табылады. Мысалы; жарық тал « мен талға мініп алып, алыста тұрған терезедегі жарықты көрдім».

Қорытындысы:

Барлық балалар қызыға ойнады. Ойын барысында балалар белсенді қиялын дамытты.

Хаттама

Топтың аты: Ортаңғы тобы

Балалар саны: 25

Қатысқандар: 9

Әдістеме: Көбелек

Зерттеу уақыты: 19.03.2024

Мақсаты: Түс, пішін және көлем туралы түсінікті қалыптастырады
Белсенділікті, логиканы, ойлау, қиялдау, түсті қабылдау қабілетін дамытады.

№	Баланың аты-жөні:	Топ атауы	Балалардың жалпы психологиялық қабілеттері			Қалыпқа келтіру жұмыс түрі
			Ойлау	Қиялдау	Қабылдау	
1	Болат Бағлан	Ортаңғы тобы	+	+	+	
2			+	+	+	
3			+	+	+	

Қорытындысы:

Ортаңғы тобының балалары Көбелектің түсін, пішінін және көлем туралы түсініктерін қалыптастырды. Белсенділіктері, логиканы, ойлау, қиялдау, түсті қабылдау қабілеттері жақсы. Балалар қызығушылықпен белсеніп қатысты.

Хаттама

Топтың аты: Ересек топ
Тексерілген күні: 20.03.2024
Балалар саны: 25
Қатысканы: 9
Әдістеме: «Санаймыз»

Мақсаты:

Мектеп жасына дейінгі балаларды санауға үйрету.

Тапсырма: Суретте неше сәбіз, неше алмұрт және неше алма бейнеленген?
Оларға сәйкес сандарды тандап көрсет.

Даму деңгейінің қорытындысы:

Төмен – тапсырманы орындай алған жоқ.

Орташа – тапсырманы жартылай орындады.

Жақсы – берілген тапсырманы толық орындай алды.

Қорытындысы:

Орташа деңгей:

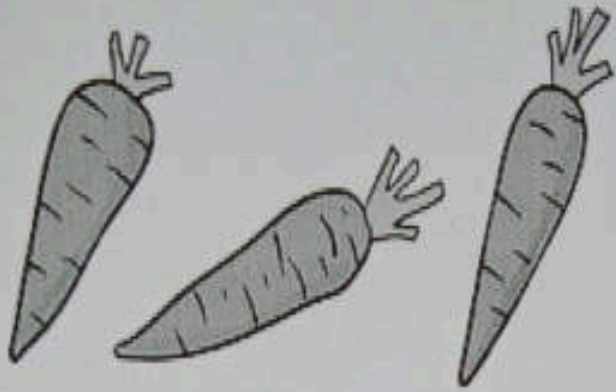
- 1.
- 2.

Жоғарғы деңгей:

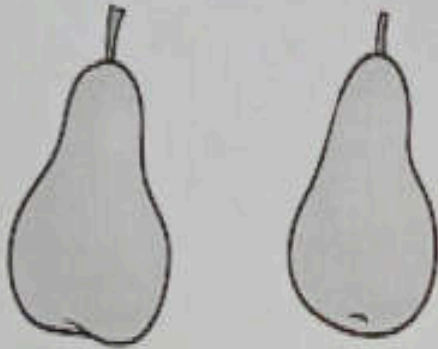
- 1.
- 2.

Төменгі деңгей:

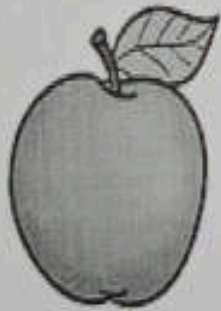
- 1.
- 2.

1

2

3

2024 жылдың наурыз айына (26.03-29.03) арналған

педагог-психологтың циклограммасы V- АПТА

Апта күндері	Уақыты	Жүргізілетін жұмыстар
Сейсенбі	08.30-09.00	«Алып бер»
Психологиялық ағарту	09.00-12.00 12.00-13.00	Ересек топ(4жас) Құжаттармен жұмыс
Сәрсенбі	08.30-09.00 09.00-12.00 12.00-13.00	«Поезд» ойыны Ересек топ (4 жас) Құжаттармен жұмыс
Бейсенбі	08.30-09.00 09.00-12.00 12.00-13.00	«Сөйлемді жалғастыр» Ересек топ(4жас) Құжаттармен жұмыс
Түзету-дамытушылық		
Жұма	08.30-09.00 09.00-12.00 12.00-13.00	Наурыз айында жүргізілген жұмысқа қорытынды шығару

Хаттама

Зерттеуші топ: Ересек топ

Зерттеу уақыты: 26.03.2024

Балалар саны: 25

Қатысқандар: 9

Ойын: «Алып бер» ойыны

Мақсаты:

Балалардың қиялын дамыту.

Ойын барысы:

Балалар шеңбер бойымен үстелге жайғасады. Бірінші бала бейнелеуші заттың атын айтып, қимылымен келесі балаға ұсынады.

Қорытындысы:

Барлық балалар қызыға ойнады. Ойын барысында балалар белсенді қиялын дамытты.

Хаттама

Зерттеуші топ: Ересек топ

Зерттеу уақыты: 27.03.2024

Балалар саны: 25

Қатысқандар: 9

Ойын: «Поезд» ойыны

Мақсаты:

Баланың танымдық белсенділігін ояту, логикалық ойлауын, қабілетін дамыту.

Ойынның шарты:

Бұл ойын үшін көлемі бірден 10 суретті картиналар қажет. Әрбір сурет поезд вагоны. Суреттерді бес-бесен екіге бөліп береді де алма кезек поезд құрастырады. Поездың вагондары жүріп бара жатқанда ажырамас үшін бір-біріне бекітілетінін біз білеміз. Суретті вагондар да қандай бір логикалық байланыспен бекітілуі қажет.

Қорытындысы:

Барлық балалар қызыға ойнады. Ойын барысында балалар белсенді қиялын, логикалық ойлауын дамытты.

Хаттама

Топтың аты: Ересек топ
Тексерілген күні: 28.03.2024
Балалар саны: 25
Қатысканы: 8
Әдістеме: «Сөйлемді жалғастыр»

Мақсаты:

Байланыстырып сөйлеу тілін, сөздік қорын, ойлау қабілетін дамыту.

Ойын шарты:

Балалардан сөйлемді аяқтауды өтіну: «Балалар гүлзардағы гүлдерге су құйып жатыр, себебі . . . ». "Ағаштарда бір жапырақ қалмады, өйткені . . . ", "Аю қыста ұйықтайды, себебі . . ." және т.б.

Қорытындысы:

«Сөйлемді жалғастыр» жұмысы жүргізілді. Балалардың сөйлеу қабілеті, сөздік қоры, ойлау қабілеттері жақсы дамыған.

Наурыз айында жүргізілген жұмысқа қорытынды анықтима

2023-2024 оқу жылының наурыз айына айлық жоспар жасалды. Жоспар бойынша наурыздың 1-нен бастап Педагогтарға «Баланың тілі қалай дамиды?» тақырыбында кеңес берілді. «Құм терішпексі», «Суретте не жетіспейді», «Көбелек», «Сөйлемді жалғастыр» түзету дамытушылық бағытта ортаңғы тобы және мектепалды топтарына жұмыстар жүргізілді. Психологиялық игерту бағыты бойынша Ортаңғы тобы, Ересек тобы, «Жоғалған ойыншықты тап» ойыны, «Қалқан мен семсер» ойыны, «Суреттерді аяқтайық», «Түймелер», «Түрлі түсті дөңгелек», «Жүгіру ассоциациясы», «Алып бер», «Посыл» ойыны тақырыбында балаларға тренинг ойындар жүргізілді. Ересек тобына «Санайымыз» тақырыбында психодиагностика жұмысы жүргізілді. Суретте не байқалды? (психологиялық тест) тақырыбында балаларға қызықтырақтан психологиялық тест алынды. Барлық жүргізілетін жұмыстарға анықтамалаттық қорытындысы шығарылды. Наурыз айында осындай жұмыстар жүргізілді.